

МОРОЗ Олександр Олександрович (29. 02. 1944, с. Буда Таращан. р-ну Київ. обл.) — політичний діяч. Голова ВР України (1994–98, 2006–07). Народний депутат України (1990–94, 1994–98, 1998–2002, 2002–06, 2006–07). Закін. Укр. с.-г. академію (Київ, 1965) і ВПШ при ЦК КПУ (1983). Тривалий час працював в органах КПУ. 1990 обраний депутатом ВР України, де очолив комуніст. групу «За Радянську суверенну Україну» («Група 239» — за кількістю депутатів). Після заборони КПРС 1991 очолив Соціаліст. партію України (СПУ) і поступово надав їй лівоцентрист. спрямованості. 1994 обраний Головою ВР України. 1996 сприяв ухваленню достатньо компроміс. нової Конституції України зі

збалансов. розподілом влади, завдяки чому вдалося запобігти спробам ухвалити на референдумі авторитар. варіант. На виборах Президента України 1994 зайняв 3-є м., а 1999 його вважали осн. суперником Л. Кучми, однак він не потрапив у 2-й тур. Наступ. року оприлюднив «плівки Мельниченка», що стало поч. «касетного скандалу» (див. Гон'ядзе Справа). Став співзасн. «Форуму національного порятунку», взяв активну участь у проведенні політ. кампаній «Україна без Кучми» і «Повстань, Україно!». Прихильник парламент. республіки. На президент. виборах 2004 у 1-му турі зайняв 3-є м., у 2-му підтримав В. Ющенка за умови проведення конституц. реформи, що б обмежувала повноваження президента. У складі парламенту, обраного 2006, припинив співпрацю з фракціями, що підтримували В. Ющенка, та увійшов до «антикриз. коаліції» з фракціями Партії регіонів та КПУ, що стала парламент. більшістю й обрала його Головою ВР. Наслідки цього кроку негативно вплинули на імідж М. і його партії — на дострок. парламент. виборах 2007 СПУ не пододала бар'єр у 3 % виборців і не пройшла до ВР. Не змогла СПУ потрапити до ВР України і на наступ. виборах 2012 та 2014. У 2014 вийшов зі створеної ним партії, натомість 2016 зареєстрував новий проект під назвою «Соціалістична партія Олександра Мороза». 1994, 1999, 2004, 2010, 2019 балотувався в президенти України, але безуспішно. На останніх президент. виборах 2019 відмовився від боротьби та подав до Центр. вибор. комісії України відповідну заяву. Автор кількох збірок поезій.

П. П. Захарченко

Бібліографічний опис:

Мороз Олександр Олександрович / П. П. Захарченко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2019. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-68868>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).